

Kozjanski
park

Organizacija Združenih
narodov za izobraževanje,
znanost in kulturo

- Kozjansko & Obsotelje
- Biosferno območje od leta 2010
- Program Človek in biosfera

Poročilo o izvedenih aktivnostih v okviru programa UNESCO MAB 2020

Pripravil: Upravljavec BO Kozjansko in Obsotelje - Kozjanski park

Podsreda, julij 2020

1 MREŽA ŠOL BIOSFERNEGA OBMOČJA

V okviru Mreže šol biosfernega območja je v šolskem letu 2019/20 sodelovalo šest osnovnih šol: Bistrica ob Sotli, Kozje, Slivnica pri Celju, Podčetrtek, Lesično in Kumrovec(HR).

Sodelovanje smo si zastavili v obliki skupnih terenskih raziskovanj ki smo jih nameravali opravili marcu, aprilu in maju.

Ker so se v tem času osnovnošolci šolali od doma, smo tudi mi naše raziskovanje opravili na daljavo.

Za vsebino prvega terenskega dne je bila zadolžena osnovna šola Slivnica pri Celju. Pripravili so predstavitev življenja Slivniškem jezeru. Predstavitev so delili z vsemi šolami povezanimi v mrežo.

Osnovnošolci Podčetrтка so raziskovali vodne habitate v okolici Vonarskega jezera. Svoje rezultate so predstavili v obliki ppt predstavitve, ki so jo nato delili z vsemi šolami.

Tretji terenski dan je organizirala osnovna šola Kumrovec. Nanašal se je na reko Sotlo. Pripravili so naloge, ki so jih nato poslali učencem drugih šol.

Že v lanskem letu smo nabavili kamero za opazovanje živali, ki jo sedaj uporabljamo na različnih lokacijah, letos smo v a namen kamero nadgradili še s sončno celico, kar pomeni, da lahko kamero namestimo kamorkoli.

Trenutno se kamera nahaja pri gnezdišču čebelarja. Posnetke redno pošiljamo mentoricam vključenim v Mrežo šol in so na voljo za ogled učencem raziskovalcem. Namen kamere je tudi, da si jo izmenjujejo šole in v svoji okoli spremljajo dogajanje v naravi.

V raziskovanje in delo je bilo vključenih 43 učencev in šest mentoric.

Vsi sodelujoči učenci so dobili praktične nagrade stekleni bidon in ovratni šal, podelili smo jim tudi naziv Mladi varuh narave za leto 2020.

Zaradi izrednih razmer smo nagrade in priznanja samo dostavili v šole, kjer so jih učencem izročile njihove mentorice.

V načrtu smo imeli izvedbo ekskurzije za sodelujoče učence, vendar je nismo izvedli, zato smo jim za sodelovanje podarili praktične nagrade.

Financiranje:

Stroški	€
Materialni stroški -sončna celica za potrebe kamere	680,00
Izdelava priznanj in podelitev le teh	20,00
Potni stroški in pomoč šolam pri pripravi vsebin	150,00
Nagrade za sodelujoče učence stekleni bidoni in ovratni šali	120,00
SKUPAJ	970,00

Prihodki	€
Lastna sredstva:	170,00
<u>Pričakovana sredstva UNESCO MAB</u>	<u>800,00</u>
SKUPAJ	970,00

Slika 1: stekleni bidon in ovratni šal

2 HERMAN LISJAK V BIOSFERNEM OBMOČJU

V Kozjanskem parku že od leta 2017 uspešno sodelujemo z Muzejem novejše zgodovine (MNZ) Celje/ Otroškim muzejem »Hermanov brlog«.

Za leti 2020 in 2021 smo se z MNZ Celje dogovorili o skupni razstavi »Herman Lisjak v biosfernem območju«. Razstava se navezuje na vesolje, zgradbo Zemlje, življenjske prostore v Sloveniji, mi pa smo jo nadgradili z vsebinami biosfernega območja (geologija biosfernega območja, travnik, gozd, sadovnjak).

V sklopu razstave smo pripravili različne vsebine za naravoslovne in kulturne dni, ki jih bomo izvajali, ko bodo razmere dopuščale. Smo pa pripravili tudi film, ki vodi po razstavi in si ga lahko vsi ogledajo na naši spletni strani (<https://kozjanski-park.si/?p=8453>).

1. HERMAN LISJAK V TRAVNIŠKEM SADOVNJAKU

Obiskovalci se spoznajo s starimi sortami sadnega drevja, sonaravnim sadjarstvom, pomenom travniških sadovnjakov za preživetje določenih vrst ptic – vijeglavka, pogorelček, smrdokavra, spoznajo tudi koristne žuželke in njihovo nalogo v sadovnjaku.

2. HERMAN LISJAK NA SUHEM TRAVNIKU

Na negnojenem travniku je pestrost živega sveta (biodiverziteteta) izjemna, obiskovalci spoznavajo rastline, metulje, ptice, hrošče in tudi vzroke ogroženosti suhih travnikov..

3. HERMAN LISJAK V GOZDU

Po grajski poti spoznavajo obiskovalci pestrost listnatega/mešanega gozda, grmovne in drevesne vrste, ptice, hrošče, podrast, mahove, glive, metulje.

4. HERMAN LISJAK SE UČI O VODOTOKU IN POMENU VODE

Obiskovalci spoznavajo nastanka reke, njeno delovanje, opravijo kemijsko analizo vode, spoznajo pojme izvir-izliv reke, akumulacija, porečje, povirje, rečni režim.

5. HERMAN LISJAK SPOZNAVA FOSILE, MINERALE IN KAMNINE

Obiskovalci spoznavajo vrste kamnin, razvrščajo kamnine po zunanjih značilnostih, spoznavajo zemeljsko površje, pojem rudarjenja, kako nastaja lehnjak in uporabnost kamnin.

6. HERMAN LISJAK ŽIVI IN PIŠE PO GRAJSKO

Kako so živeli na gradu? Obiskovalci spoznavajo osnove kaligrafije, zelišča, oblačilno kulturo, srednjeveško glasbo, prehranjevalne in higienske razmere v času bivanja na gradovih.

7. HERMAN LISJAK SPOZNA BOBRA

Obiskovalci spoznavanje življenje bobra, njegovo življenjsko okolje, zakaj je koristen in zakaj podira drevesa.

8. HERMAN LISJAK RAZISKUJE NETOPIRJA

Na grajskem podstrešju domujejo netopirji – mali podkovernjaki. Obiskovalci spoznavajo njihov življenjski prostor, način prehranjevanja in vzroke njihove ogroženosti.

9. HERMAN LISJAK IN DVOŽIVKE

Ob grajskem ribniku spoznajo obiskovalci dvoživke (rjave žabe, pupki, močerad...) in njihov pomen za okolje.

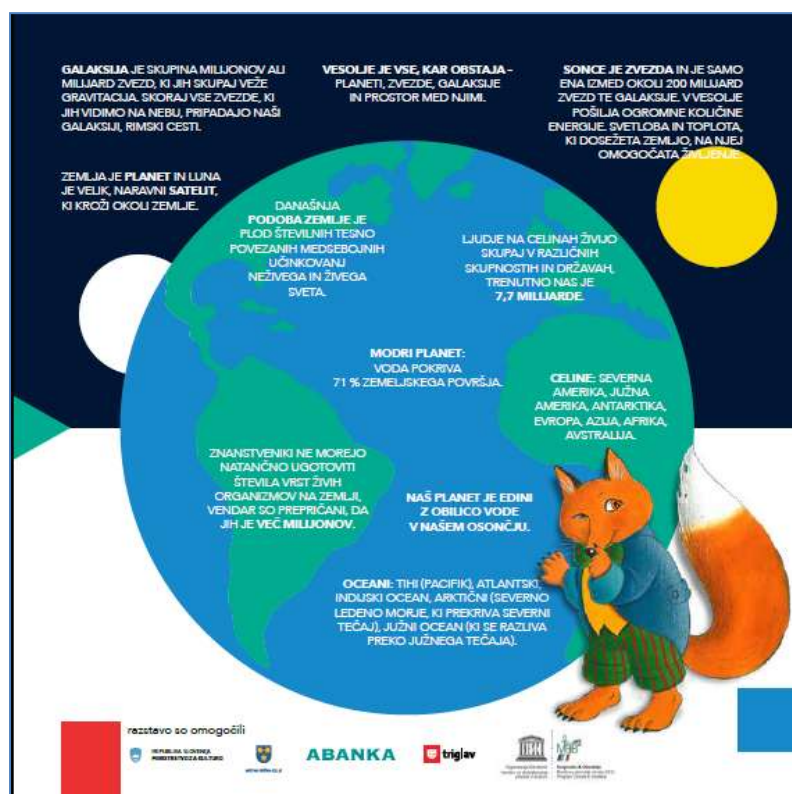
10. HERMAN LISJAK SE NAUČI ORIENTACIJE

Obiskovalci spoznajo delovanje kompasa, simbole na zemljevidu in kako se orientiramo v naravi s pomočjo naravnih zakonitosti.

Financiranje:

Stroški	€
Priprava in postavitve razstave (oblikovalske storitve, najem kombija, potni stroški, tiskanje, oblikovanje)	3.000,00
Organizacija naravoslovnih in kulturnih dni	500,00
Priprava vsebin in izdelava didaktično – učnih pripomočkov	1.800,00
SKUPAJ	5.300,00

Prihodki	€
Lastna sredstva	300,00
Muzej novejšje zgodovine	3.000,00
Pričakovana sredstva UNESCO MAB	2.000,00
SKUPAJ	5.300,00

Slika 2: Izsek iz kataloga

3 MLADI VARUH NARAVE

Na biosfernem območju Kozjansko in Obsotelje smo v času poletnih počitnic izvedli tri naravoslovne taborne za otroke v starosti od 7 do 12 let. Izobraževanja za mlade varuhe narave so namenjena otrokom cele Slovenije, zelo pa si prizadevamo, da se teh izobraževanj udeleži čim več otrok, ki prihajajo iz biosfernega območja.

Udeleženci izobraževanj od nedelje do petka bivajo v Podsredi, udeleženci iz bližnje okolice pa prihajajo dnevno med 7.00 in 8.00 in odhajajo domov ob 17.00.

Udeleženci so:

- raziskovali kaj cveti na travniku,
- poslušali in prepoznavali so ptice,
- raziskovali vodne organizme,
- iskali zanimive kamnine in fosile,
- raziskovali opuščeni rudniški rov,
- spoznavali so zavarovane rastline in živali,
- prepoznavali različne skupine dreves,
- izdelovali bivališča ta čebele samotarke,
- delali poskuse,
- risali in barvali,
- se podali na orientacijski pohod.

Izobraževanja potekajo v treh terminih:

1. 28. junij (29. junij) do 3. julij: 24 udeležencev
2. 5. (6.) do 10. julij: 24 udeležencev
3. 16. (17.) do 21. avgust: 15 udeležencev

Financiranje:

VRSTA/OPIS STROŠKA	€
Materialni stroški: les za izdelavo bivališč za koristne organizme, projektor,čelade za obiskovanje jame, naglavne lučke, majice, papir, glina, barve...	2.664,14
Didaktični material – spomin (ptice Kozjanskega) in posnetki ptic	1.215,00
Dermoplastični preparat bobra in hermelina	450,00
Prenočišča	1.925,00
Prehrana	3.620,00
Mentorstva, potni stroški, priprava rezultatov, fotografije	2.050,00
SKUPAJ	11.924,14

Prihodki	€
Kotizacija	5.475,00
Lastna sredstva	2.149,14
Pričakovana sredstva UNESCO MAB	4.300,00
SKUPAJ	11.924,14

Slika 3: Oblikovanje pokrajine z glino

Slika 4: Mladi varuhi narave pri opazovanju čebelarja v Župjeku

4 OKOLJSKI DNEVI

Spustitev poškodovanih sov nazaj v naravo

Jeseni 2019 smo od domačinov dobili informacije o poškodovanih sovah. Vstopili smo v kontakt z zavetiščem na Muti, kamor smo nato sove odpeljali na okrevanje. V četrtek, 27. februarja, je potekala izpustitev sove na prostost na Lisci in sicer v sodelovanju s PD Lisca, v petek pa smo sovo spustili v naravno okolje v Podsredi. V Podsredi je pred izpustitvijo bilo krajše predavanje o življenju sov, obiskovalci so lahko pod mikroskopom opazovali tudi okostje veverice in zobovje voluharja. Nato smo vsi skupaj odšli v dolino Brestaniškega potoka in izpustili sovo v naravo, saj je tam bila tudi najdena. Dogodka v Podsredi se je udeležilo preko 30 obiskovalcev, med njimi je bilo zelo veliko takih, pri katerih sove bivajo v neposredni bližini njihovega doma. Dogodek je posnela tudi Velenjska televizija.

Tudi na Lisci je pred izpustitvijo potekalo krajše predavanje in nato izpustitev v naravo. Dogodka se je udeležilo preko 20 obiskovalcev.

Za boljše poznavanje sov, smo izdelali tudi plakat, ki smo ga delili zainteresiranim obiskovalcem, dobile pa so ga tudi šole, ki so vključene v Mrežo šol biosfernega območja.

Slika 5: Predavanje v Podsredi pred izpustitvijo

Slika 6: Pogumni so se lahko sove tudi dotaknili

Slika 7: Predavanje o sovah na Lisci

Dan bobra

Dan bobra smo izvedli na daljavo, saj je bila 7. aprila v Sloveniji že razglašena epidemija. Že v letu 2109 nam je Prirodoslovni muzej Slovenije odstopil v prometni nesreči umrlega bobra, ki smo ga nato preparirali in ga imamo sedaj na upravi zavarovanega območja v Podsredi, kjer je namenjen za izobraževalne in obveščevalne namene. Učiteljice naravoslovnih predmetov na osnovnih šolah smo obvestili o izdelavi preparata in jim poslali fotografijo, prav tako pa smo jih pozvali, da pozovejo učence, da gredo v okolici svojega doma iskat sledove bobra in nam sporočijo podatke. Podatke so nam sporočili iz OŠ Podčetrtek, Kozje in Lesično.

Že marca pa so si sledove bobra ob reki Bistrici ogledali otroci iz vrtca Kozje.

Slika 8: otroci so sledi bobrovih tačk odtisnili v pesek ob reki

Slika 9: Dermoplastični preparat bobra

Dan Zemlje

Letošnje praznovanje je bilo posvečeno ukrepanju proti podnebnim spremembam in zavarovana območja smo tista, ki se trudimo izvesti čim več ustreznih ukrepov.

V Kozjanskem parku smo se praznovanju pridružili pred 22 leti. V sodelovanju z osnovnimi šolami in ob podpori Urada za UNESCO smo se vsako leto doslej spomnili tega pomembnega dogodka. Na praznovanje smo se začeli pripravljati že v marcu z razpisom literarnega natečaja za osnovnošolce in ga nato zaključili 22. aprila. Letošnje leto je bilo praznovanje zaradi epidemije drugačno. Šole so bile zaprte, druženje je bilo prepovedano. Kljub temu pa pri nas na Dan Zemlje nismo pozabili. Učence smo povabili k risanju okoljskih zgodb, na podstrešju gradu Podsreda pa smo pripravili razstavo fotografij Fotografskega natečaja Kozjansko 2019, kjer je prikazana narava biosfernega območja. Razstavo so si obiskovalci lahko ogledali virtualno, sedaj ko pa je grad Podsreda že odprt pa si obiskovalci lahko razstavo ogledajo tudi v živo.

Emily Škof
4. razred
OŠ Bizeljsko
Mentorica: Lidija Cizel

**Sušeča velika drevesa v gozdu
in hrošči**

Slika 10: risbica o okoljski zgodbi

Na fotografskem natečaju je sodelovalo 25 učencev iz OŠ Prevorje in Lesično. Vsem otrokom smo podelili ovratne šale in stekleničke za vodo z motivi iz narave.

Dan parkov

24. maja smo obeležili Evropski dan parkov. Letošnji slogan je »V PARKE PO ZDRAVJE«. Ob tej priložnosti smo za pripravili film na katerem se s Hermanom Lisjakom **virtualno sprehodite po razstavi**, lahko pa si jo ogledate na gradu Podsreda vsak dan, razen ob ponedeljkih med 10. in 16. uro vse do leta 2022.

Načrtovali smo druženje z osnovnošolci ob ribniku na Trebčah, kjer naj bi izvedli družabne igre vezane na dvoživke. Namesto tega smo se povezali z učiteljicami naravoslovja in smo za učence preko videa pripravili kratke in poučne zanimivosti povezane z dvoživkami.

Dan biodiverzitet

Tema letošnjega mednarodnega dneva biotske raznovrstnosti je **“Naše rešitve so v naravi”**. Ta slogan poudarja upanje, solidarnost in pomembnost sodelovanja na vseh ravneh za izgradnjo prihodnosti življenja v sozvočju z naravo.

V Kozjanskem parku smo pripravili kratek video ob tem dnevu, ki si ga lahko ogledate na naši spletni strani (<https://kozjanski-park.si/?p=8435>). Prav tako smo na ta dan postavili na ogled fotografsko razstavo Magična narava, ki je nastala v okviru projekta Life Naturaviva.

Dan Nature

Ob tem dnevu smo pripravili kratek video, ki si ga lahko ogledate na naši spletni strani <https://kozjanski-park.si/?p=8428>.

Mednarodna noč netopirjev in Dan živali

Oba dneva bomo izvedli v jesenskem času.

Stroški:

Stroški	€
Priprava razpisa za okoljske zgodbe	150,00
Razvijanje fotografij	364,86
Postavitev razstave (priprava stekel, podlag, podnapisov)	100,00
Snemanje razstave in virtualna predstavitev le te na spletu	50,00
Nagrade za udeležence fotografskega natečaja stekleni bidoni in ovratni šali	554,62
Material za izvedbo delavnic (akvarel barve, karton, lepila...)	200,00
SKUPAJ	1419,48

Prihodki	€
Lastna sredstva:	519,48
<u>Pričakovana sredstva UNESCO MAB</u>	<u>900,00</u>
SKUPAJ	1419,48

Skupaj pričakovana sredstva UNESCO MAB za BO Kozjansko in Obsotelje za leto 2020: 8.000,00 €